

No: 2018/84

Tarih: 09.10.2018

Konu: *Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (2008-32/34)`de Değişik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No:2018-32/51) 06.10.2018 tarih ve 30557 sayılı Resmi Gazete`de yayımlanmıştır.*

Özet: *Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (2008-32/34)`de Değişik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No:2018-32/51) 06.10.2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir.*

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar, 13 Eylül 2018 Tarihli ve 30534 Sayılı Resmi Gazete`de yayımlandı. Söz konusu düzenleme ile Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 4 uncu maddesine aşağıdaki (g) bendi eklenmişti.

*Söz konusu karara göre, “ g) Türkiye`de yerleşik kişilerin, ilgili Bakanlıkça belirlenen haller dışında, kendi aralarındaki **menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dahil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmaz.***

Kararın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde, daha önce akdedilmiş yürürlükteki sözleşmelerde döviz cinsinden kararlaştırılmış bulunan bedeller, Bakanlıkça belirlenen haller dışında, Türk parası olarak taraflarca yeniden tespit edilecektir.”

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karara eklenen (g) bendi uygulaması ile ilgili olarak 06.10.2018 tarihli Resmi Gazete`de yayımlanan, **Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (2008-32/34)`de Değişik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No:2018-32/51) 06.10.2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir.**

06.10.2018 tarihli Resmi Gazete`de yayımlanan, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (2008-32/34)`de Değişik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No:2018-32/51) ile sözleşmelerin Türk Lirası ile yapılması zorunluluğunun kapsamı ve istisnaları düzenlenmiş olup, düzenlemeler ana hatları ile aşağıda yer almaktadır.

Söz konusu Tebliğ uyarınca, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan

sözleşmelerde yer alan bedellerin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi kapsamında (kararın yayınlandığı 13 Eylül 2018 tarihinden itibaren 30 gün içerisinde) Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenmesi zorunlu hale getirilmiştir.

06.10.2018 tarihinde yayınlanan, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (2008-32/34)`de Değişik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No:2018-32/51) göre, **asağıda belirtilen iş ve işlemlere ilişkin sözleşmelerin Türk Lirası cinsinden yapılması gerekmektedir.**

- ✓ Gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama sözleşmeleri, (serbest bölgeler dahil)
- ✓ İş makineleri dahil, taşıt alım ve kiralama hizmetleri,
- ✓ İş sözleşmeleri,
- ✓ Danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dahil hizmet sözleşmeleri,
- ✓ Eser sözleşmeleri,
- ✓ Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtdışında yerleşik şirketlerinin¹, Tebliğin 1-4. maddelerdeki sözleşmeleri.

Türkiye’de Yerleşik Kişi Kavramı:

Türkiye’de yerleşik kişiler, 32 Sayılı Karar’da, “*yurtdışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dahil Türkiye’de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek ve tüzel kişiler*” olarak tanımlanmıştır (madde 2/b). Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (2008-32/34)`de Değişik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No:2018-32/51) ile ayrıca, Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışındaki; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile doğrudan ya da dolaylı olarak sahipliklerinde bulunan şirketlerin Türkiye’de yerleşik olarak değerlendirileceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla bahse konu kişiler/birimler/ofisler ile yapılacak olan sınırlama kapsamındaki sözleşmelere istisna uygulanamayacaktır.

Aşağıda belirtilen iş ve işlemlere ilişkin sözleşmelerin döviz veya dövize endekli olarak düzenlenmesine izin verilmiştir. (İstisnalar):

- ✚ Menkul satış sözleşmeleri, (*Her türlü mal satışlarının bu kapsama girdiği değerlendirilmektedir.*)
- ✚ Yurt dışında ifa edilecek iş sözleşmeleri,
- ✚ Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri,
- ✚ İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri.
- ✚ Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyet kapsamında hizmet sözleşmeleri
- ✚ Türkiye’de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri, Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan elektronik haberleşme ile ilgili hizmet sözleşmeleri.
- ✚ Türkiye’de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri, bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer

¹ (20) Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışındaki; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile doğrudan ya da dolaylı olarak sahipliklerinde bulunan şirketler Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında Türkiye’de yerleşik olarak değerlendirilir.

- ödeme yükümlülükleri
- ✚ Menkul kiralama sözleşmeleri (iş makineleri ve taşıt kiralama sözleşmeleri hariç)
 - ✚ Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda tanımlanan gemilerin inşası, tamiri ve bakımı
 - ✚ 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'da tanımlanan gemilere ilişkin finansal kiralama (leasing) sözleşmeleri,
 - ✚ Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 17 ve 17/A maddeleri kapsamında yapılacak finansal kiralama (leasing) sözleşmeleri,
 - ✚ Türkiye'de yerleşik olan yabancı ülke vatandaşlarının yapacakları sözleşmeler,
 - ✚ Kamu kurumları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin yapacakları sözleşmeler, (gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama dışında kalan)
 - ✚ Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endekli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası antlaşmaların ifası kapsamında olmak kaydıyla; yüklenicilerin üçüncü taraflarla akdettiği sözleşmeler, (gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri dışında kalan)
 - ✚ Hazine ve Maliye Bakanlığının 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Kanunu kapsamında gerçekleştirdiği işlemlerle ilgili olarak bankaların taraf olduğu sözleşmeler,
 - ✚ Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bu Kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde sermaye piyasası araçlarının (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan işlemlere ilişkin yükümlülükler,
 - ✚ • Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerde yer alan şirketlerin taraf olduğu iş ve hizmet sözleşmeleri,
 - ✚ Türkiye'de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri; (ii) hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketler; (iii) sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar; (iv) söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların yaptıkları sözleşmeler (gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri hariç).
 - ✚ 32 Sayılı Karar yürürlüğe girmeden önce imzalanmış taşıt (iş makineleri dahil) kiralama sözleşmeleri,
 - ✚ Ayrıca, Tebliğ ile istisna kapsamında sayılan yukarıdaki sözleşmelerin 32 sayılı Karar'ın yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş olsalar da, 32 Sayılı Karar Geçici 8. madde kapsamında Türk Lirasına çevirme yükümlülüğünden istisna oldukları açıkça ifade edilmiştir.

Sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde (istisna kapsamı dışında olan sözleşmeler) yer alan bedeller, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi kapsamında Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenirken mutabakata varılamazsa; akdedilen sözleşmelerde döviz veya dövize endekli olarak belirlenen bedeller, söz konusu bedellerin 2/1/2018 tarihinde belirlenen gösterge niteliğindeki Türkiye

Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru kullanılarak hesaplanan Türk parası cinsinden karşılığının 2/1/2018 tarihinden bedellerin yeniden belirlendiği tarihe kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması suretiyle belirlenecektir.

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten (13 Eylül 2018) önce akdedilen konut ve çatılı iş yeri kira sözleşmelerinde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller, yukarıda belirtilen şekilde iki yıllık süre için Türk parası olarak belirlenecektir. Ancak, Türk parası olarak belirlemenin yapıldığı kira yılının sonundan itibaren bir yıl geçerli olmak üzere; yukarıda belirtilen şekilde Türk parası olarak belirlenen kira bedeli, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, belirleme tarihinden belirlemenin yapıldığı kira yılının sonuna kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenecektir. Bir sonraki kira yılı Türk parası cinsinden kira bedeli ise, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, önceki kira yılında geçerli olan kira bedelinin Türkiye İstatistik Kurumunun belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenecek ve belirlenen Türk parası cinsinden kira bedeli bu fıkra da belirtilen iki yıllık sürenin sonuna kadar geçerli olacaktır.

Mutabakat olmaması durumunda uygulanacak yukarıda sayılan kurallar, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde tahsili yapılmış veya gecikmiş alacaklar için uygulanmayacaktır.

06.10.2018 tarihinde yayınlanan tebliğe <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/10/20181006-4.htm> adresinden erişilebilmektedir.

Saygılarımızla.

ERK Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik

Hizmetleri Ltd. Şti.

Mehmet ERKAN

Yukarıda yer verilen açıklamalarımız, konuya ilişkin genel bilgiler içermektedir. Ayrıntılı açıklamalar için bu sirkülerde yer alan ilgili mevzuata veya görüş için ERK YMM'ye başvurulmasında yarar bulunmaktadır.